

خواتین تے تہذیب دا وکھرا بوجھ: ورثہ فلم دا فیمینسٹ معائنہ

دعا سمیر

اے پیپراک انڈیا پاکستان فلم ورثہ (1) دے اتے گل کرداے جہدے توں ظاہر ہوندا اے کہ بارڈر دے دوہویں طرف عورتاں نوں کئی خواہشات دماہور بنا دتا جاندا ہے۔ کئی واری اہناں امنگاں دا بوجھ چکنا صرف اوکھا ای نئی بلکہ ناممکن وی ہوندا اے۔ ایہ پیپراہناں غیر منصفانہ ذمہ داریاں دی گل کردا اے جہدے وچ ورثہ دے نال نال مرداں دی مردانگی دا بوجھ وی شامل اے، جہناں نوں خواتین دے سر کردتا جاندا اے۔ ایہ پیپرا اس بات نوں دھیان وچ رکھدے ہوئے ایہ گل چاہندا اے کہ شرافت دا معیار اچھے انساناں دے نال ہوندا اے نا کہ ماڈرن روایات نوں ترک کر کے۔

فلم ورثہ دی کہانی دو گھرانیاں دی ہیگی جو اپنا ملک چھڈ کے تے آسٹریلیا دے وچ وسے ہوئے نیں۔ ان گھرانیاں دے پیو اک دو بے نال کسی زمانے وچ یار ہوندا ہے سی۔ ایہ کہانی فیروہاں دے بچیاں تے فلمائی گئی اے جہناں نوں رنویر تے نواز نے اپنی قدراں دے اتے وڈا کیتا اے۔ رنویر دے دو بال نیں۔ اک پُت جیہداناں پورا جہیگا تے دو جی کڑی جیہداناں میت اے۔ اے دونوں اپنے پیو وانگ اپنے دیس دی قدراں نوں بھلا چکے نیں تے ہر قسم دی برائی وچ ملوث ہیگے نیں جیہدے وچ منشیات، آوارہ گردی وغیرہ شامل اے۔ دو بے پاسے نواز دامنڈالمان اے جیہڑا ماڈرن ہون توں

بعد وی اپنی قدراں دا فہم رکھدا اے۔ یوراج تے امان دوست ہیگے نیں۔ تینوں بہن بھرا اکو ای کالج وچ پڑھدے نیں۔ یوراج اپنا دل او تھے اک کڑی ماہی تے ہار بیہند اے۔ اس گل دے پھیلدے ای لوکی ماہی نوں بری نظراں نال دیکھن لگ جاندا اے نیں۔ لہذا اس واسطے یوراج نوں اپنی حرکتاں توں باز آن دی تلقین کردا اے۔ جدوں یوراج گل من لے ماہی دا کچھ چھڈ دیندا اے تے اوہنوں احساس ہوندا اے کہ اوہ وی یوراج نوں پسند کردی اے۔ دوہویں محبت دا اقرار کر لیندا اے۔

دوہاں دے رشتے نوں ٹھیس اُس ویلے لگدی اے جدوں نشہ دی حالت اوچ یوراج ماہی نوں نچد اوکھ کے اوہنوں زیادتی دا نشانہ بنان دی کوشش کردا اے۔ ماہی اپنے آپ نوں چھڑا کے اوہناں دا رشتہ توڑ دیندی اے تے اوہنوں دس دیندی اے کہ اوہدے دل اچ ماہی لئی کوئی پیار نئی سی۔ یوراج کئی واری اوہنوں بھلان دی کوشش تے کردا اے مگر ناکام رہندا اے۔ اس دوران اوہدے دادا اوہنوں عیاشی توں دور رہن دی تے سچائی تے شرافت دی طرف راغب ہون دی نصیحت کردے نیں۔ اوہ اوہنوں یقین دلاندے نیں کہ ماہی نوں وی اُس نال محبت اے۔ ایس کر کے اوہ گردوارے جان لگ پیندا اے تے پڑھائی تے وی دھیان دین لگ پیندا اے۔ اوہ ماہی توں معافی منگن دی کوشش کردا اے لیکن ماہی اوہنوں اوہدی دی ہوئی ذہنی اذیت دیا دکر اکر معافی توں انکار کردیندی اے۔ جد یوراج دا اپنی بہن دی نافرمانی دی وجہ توں حادثہ ہو جاندا اے تے اوہدا گرد تبدیل کرن دی لوڈ دا وی انکشاف ہوندا اے۔ یوراج نوں جد گرد البھ جاندا اے تے پتا لگدا اے کہ اوہدا ڈونر نوں از سیدگا، جنے اوہدی جان بچائی۔ ماہی یوراج نال ہسپتال دے باہر صلح کر لیندی اے تے اوہ اوہنوں سب توں ملاوی دیندا اے۔ فیصلہ فیراہی ہوندا اے کہ سب واپس انڈیا جاؤن گے تاکہ ماہی دار سمما ہتھ منگ سکے۔ ایس طرح ایناں ساریاں دا اپنے ورثے نال رشتہ صحیح معانیاں اچ بحال ہو جاندا اے۔

ایس فلم دی جو گل چنگی اے اوہ اے ہے کہ کرداراں دا خیر وچ انجام چنگا ہوندا اے۔

جیہناں کرداراں نوں وی سدھی راہ تے آن دی لوڑ ہوندی اے اوہ کچھ سکھ لیند انیس۔ ایس کم نوں ایہ فلم بڑے فنی سلیقے تے خلوص نال کردی اے۔ بھلے اوہ پورا ج تے میت دا کردار ہووے یا رنویر تے نواز دی دوستی یا فیروز گندرسنگھ دی پنجاب واپسی۔ پر نال نال مینوں اس فلم دے سبق وائو گہری تشویش ہیگی اے۔ میری نظر اچ اے فلم محبت تے رشتیاں دے متعلق خطرناک معیار دا تعین کردی اے۔ ایس فلم وچ خواتین نوں کافی لاابالی دکھایا گیا اے۔ ایس دی اک وجہ اے ہیگی کہ فلم دا تصوّر ورثے دا ادب کرن تے ہیگا (Ramachandran, 2019)۔ اس گل توں مسئلہ فیراہیہ ہوندا اے کہ خواتین دی کشش اس گل اتے محیط کردی چاندی اے کہ اوہ دو جی کڑیاں توں مختلف تے نال نال پارساوی ہون (Puwar & Raghuram, 2003)۔ ایس وجہ توں اوہناں تے زمانے دا دباؤ پایا چاند اے جنہوں اے فلم اپنی ورثے دی کہانی دے اعتبار واسطے استعمال کردی اے۔ اے سبق کہ خواتین نوں اک جیہا ہونا چاہئیدا اے اوہناں لئی آپ بڑا نقصان دہ اے۔

دو جی گل جیہدے تے مینوں ایس فلم نال اختلاف ہیگا اوہ اے وے کہ ایہدے وچ عورتاں نوں مرداں دے رحم و کرم تے چھڈ دتا گیا اے۔ اوہ ایس طرح کہ جدوں پورا ج نوں خیال آؤندا اے کہ اوہنوں ماہی نال پیار ہیگا اے تے اوہ اوہدا ہر ویلے پچھا کرن لگ پیندا اے۔ اوہ باز اوہدوں ای آؤندا اے جدوں اوہدایا اوہنوں سمجھاؤندا اے لیکن اوہنوں ماہی دی گل دا کوئی بھروسہ نئی ہوندا۔ جد ماہی نوں کارڈ آؤنے بند ہوندے نیں تے دکھایا چاند اے کہ اوہنوں خیال آچاند اے کہ اوہنوں وی پورا ج نال محبت ہیگی۔ ایس گل توں تصوّر ایہ بند اے کہ خواتین دا دماغ تبدیل کیتا جاسکدا اے یا اوہناں دی تہواڈے لئی ناں جھوٹی ہوندی اے (Saleem, 2018)۔ اصل اچ اوہ تہوانوں پیار واقعی کردیاں نیں تے چاہندیاں نیں کہ تسی ہار نہ مٹو تے اوہناں دا پچھا کرو۔ انج کرن دے باعث خواتین دے انکار تے رضامندی وچ ناتے فرق رہ چاند اے نا ای اوہناں دے احساسات تے

جذبات دی کوئی قدر رہندی اے۔ جدیوراج ماہی نون زیادتی دانشانہ بنان تون بعد معافی منگدا اے تے اوہدی حرکت چھوٹی جی غلطی من لئی جاندی اے، جد کہ ماہی دی گل تون اتفاق کرنا بن دا اے، یوراج دی حرکت تون ظاہر اے کہ اوہ کدی وی ماہی نال سچا پیار نئی کرداسی (Carey, 2018)۔ نا ای ماہی دی آزمائش نون عزت دتی جاندی اے بلکہ یوراج نون عیاش من کے ماہی نون اوہنوں معاف کرن دا کہیا جاؤندا اے۔ اے گل فلم بنان والیاں دی سوچ دی عکاس ہیگی اے جہناں دے لئی یوراج دی حرکت اوہدے ماڈرن تے عیاش ہون نال منسلک سی۔ جد کہ میرے لحاظ نال اوہدے کرتوت اک فطرطاً بھیڑا انسان ہون دی دلیل ہیگی سن۔ ایہدے نال ماڈرن ہون دا کوئی تعلق نئی۔

ایس پوری فلم اچ بھیڑی صفت تے برے ضمیراں دا قصور وار مغربی قدر اں نون دکھایا گیا اے۔ ایہ دکھایا گیا اے کی خواتین دی عزت تے بھلائی اپنی مشرقی قدر اں دی پیروی نال منسلک اے۔ عورتاں نون مرداں دی غلطیاں نون رفع دفع کرن دا درس دینا تے اوہناں دی تکلیف دا توڑا اپنے ورثے تون دوری دسنا میرے خیال اچ بڑی زیادتی ہیگی۔ اپنی وراثت نال قربت تے اچھا انسان ہونا دوو کھو کھ شیواں ہوندیاں نیں۔ سانون چائید اے کہ اسی ہر حال وچ اک اچھا انسان بن دی کوشش کریے۔

Bibliography

Carey, B. (2018, May). How Abusive Relationships Take Root. *The New York Times*.

Retrieved from <http://www.nytimes.com>

Puwar, N., Raghuram, P. (2003). *South Asian Women in the Diaspora*. Berg Publishers.

Ramachandran, V. (2019). But he's not *desi*: articulating 'Indianness' through partnership preference in the Indian-Australian diaspora. *South Asian Diaspora*.

DOI: 10.1080/19438192.2019.1562634

Saleem, A. (2018, January). No means no, it doesn't matter how women say it. *HuckMag*.

Retrieved from <https://www.huckmag.com>

Khakhar, V., Chugani, J., Mahajan, A. (Producers), Batra, P. (Director). (2011). *Virsa* [Motion Picture]. India: Pixion Studios